

Primul scop al acestui congres este, deci, de natură morală-socială. Și dacă el va reuși — să adune o seamă de fărâmișături din ce-am fost și să pună bază unui început de consolidare și de solidarizare a conștiinței și acțiunii românești la aceasta frontieră, se va putea spune, că Congresul și-a atins *principalul obiectiv, singura temelie*, pe care să și poată răzîma și realiza lucrările scrise în programa sa.

Programa congresului, — bine întocmită de altfel, dar, poate, prea vastă pentru referate și discuții și luare de hotărâri într'o singură zi — cari după aceea să și fie realizate — cuprinde, într'adevăr, probleme de importanță capitală și de mare prestigiu național și cultural.

Noi dorim congresului cea mai deplină și largă reușită. Și credem, că acest congres, dimpreună cu cele ce se vor hotărî aici, și mai ales cu cele ce se vor și realiza după Congres, se va putea reinălța Aradul la locul tradițional ce l-a avut și i-se cuvine, mai ales la aceasta frontieră.

Bine înțeles, dacă se vor găsi următoarele condiții indispensabile: *jertfa de ban*, în care privință autoritățile localnice au fost, în trecut, aproape absente; multe *renunțări*, ale celorlalți, la atitudinile de criticasri și, la urmă, *solidarizarea activă* a tuturor forțelor intelectuale, locale și din județ, pentru înfăptuirea hotărârilor ce se vor lua.

Numai în acest chip va fi posibil Aradului cultural să se smulgă de pe povârniș și, credincios tradițiilor sale deodinioară, să se apropie, cu evlavie și cu conștiință fortificată, de brazda datorilor de azi și din viitor.

Din prilejul acestui congres, închinat Slovei și Culturei românești, vom recurge la exemplificarea unui neajuns, care, durere, nu e numai al Aradului românesc.

Cine va arunca și numai o fugitivă privire peste clișeu din articolul de față, se va putea convinge în chipul cel mai real despre două lucruri: că *publicistica românească arădană e în plin proces de diferențiere și înstrăinare dela misiunea sa cu adevărat națională*; și că un Congres cultural, ca cel de aici, nu va putea trece nepăsător, fără să exprime cel puțin un desiderat: de a se reda Aradului prestigiul gazetăresc de odinioară, prin creierea unui cotidian, cu adevărat național în sens superior.

Căci, într'adevăr, iată de ce este vorba. Dela 1862, când începe, sfios, firul publicisticii arădane, și până la 1918, adică în curs de 44

ani, în Arad au apărut succesiv patrusprezece publicații. Din acest timp începe organul „Biserica și Școala”, cu cei 61 ani de viață trăită, apoi foile noastre politice „Tribuna Poporului”, mai apoi prefăculă în „Tribuna”, și „Românul”, azi dispărute. *Iar din epoca următoare, de 19 ani numai, semnalăm 55 adică cincizecizinci efemeride locale*, dintre cari numai șase o mai duc*). Iar restul de patruzeci și nouă, foi și reviste s'au cufundat în noaptea neînțelegerii, din care le chemase la ființă un orgoliu sau interes, în cel mai favorabil caz o supraprețuire naivă a condeiului ce le urneă.

Asemenea publicații au avut de efect, că, în cele din urmă — nu odată și prin încărcări tinerești de cea mai curată intenție, s'o recunoaștem — *s'a desorganizat*, și la Arad ca aiurea, *scrisul publicistic românesc* și, totodată, s'a zădărnicit nobila lui misiune etică, politică culturală și națională.

Întrebăm, cu legitim temei, deci: Va putea trece Congresul cultural arădan pelângă această problemă, fără să o semnaleze și să exprime măcar un desiderat?

Da sau nu?

Noi credem, că nu va putea trece.

Avem doar atâtea experiențe negative, pe țara întreagă, cu scrisul gazetăresc, pe care-l vrea reglementat, prin legiferare, actualul guvern, cu atâția academicieni în sânul său.

Cu drept temei, desigur, și încă în două direcții în aceeași vreme: Străinii să nu scrie gazete și reviste pentru Români; — *iar Românii, când le scriu, să le scrie bine*.

Și să fie prevenite, în câmpul publicisticii românești, cel puțin pentru viitor, ciupercile răsărite din câte-o noapte de neodihnă a creierului sau din alte gânduri, — cerându-se, celorlalte vor să fie publiciști de-un fel sau altul, anumite condiții și garanții: de calificare și probitate, amândouă deopotrivă necesare.

Noi punem chestiunea, absolut sincer și cu cea mai desăvârșită bunăcredință; iar Congresul cultural și, după el, opinia publică românească dela această frontieră, vor răspunde — acum și 'n viitor — cum vor afla de bine.

Din partea noastră, potrivit simțului datoriei morale, ca unul care de peste patru decenii am început a scrie aici în gazetele vremii, m-am simțit dator de a veni în ajutorul cauzei prin tabloul în chestiune și prin scrisul de față.

*) *Econl*: 12 ani; *Școala vremii*: 7 ani; *Curierul*: 7 ani; *Știrea*: 7 ani; revista *Hotarul* 5 ani; revista umoristică *Bravo* 5 ani împliniți.

Iar tabloul grafic ar fi de dorit să fie păstrat la Palatul cultural orădan, ca o statornică întrebare deschisă, adresată *minții și simțirii și faptei de jertfă și muncă* pentru realizarea aici a unui organ la nivelul impus de interesele și prestigiul acestei frontiere românești.

Dela Invățătorii bănațeni

— Informațiuni și învățăminte —

Ni-s'a trimis „pentru recenzie”, „Anuarul Asociației învățătorilor din județul Severin, 1935,” publicat de d. Pavel *Jumanca*, președintele acelei Asociații.

Dacă ar fi să facem numai cât ni se cere am fi putut înregistra broșura — frumoasă și bine îngrijită de altfel — de 140 pagini, dându-o gata în câteva șire „bibliografice”.

Dar cuprinsul face mai mult decât numai atâta ispravă informativă. De aceea ne oprim asupra ei, în acest organ bisericesc, cu interes și pentru chestiunile școlare și dascălești.

Anuarul începe cu un program „istoric”, în care se arată, că cea mai veche Asociație învățătorescă din Banat a fost cea înființată ca „Reuniune a învățătorilor români gr. ort. dela școalele confesionale din dieceza Caransebeșului”, întemeiată acum 69 de ani (1869), din indemnul marelui episcop Ioan Popasu dela Caransebeș.

Am putea adăuga și aceea, că năsuinți de felul acesta, pentru a înfrăți forțele dascălilor noștri de odinioară și de a-și apăra ei interesele profesionale în chip solidar, au fost încadrate și în alte două statute învățătoresți, pentru învățătorii din eparhia Aradului, și anume un statut delă 1897 pentru învățătorii din ținutul Aradului și altul dela 1900 pentru cei din Banat.

În menționatul istoric se arată, cum aceasta „Reuniune” dimpreună cu celelalte existențe în Mitropolia Ardealului, s'au concentrat la 1919, în o „Asociația Învățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș”, sub conducerea celui dintâi președinte al ei, învățătorul bănațean de mare vrednicie, care a fost *Iuliu Vula*. (Așa se infiripase, la 1919, și Asociația Clerului ortodox ardelean, pe eparhii și pe Mitropolie, sub președinția regretatului protopop Dr. V. Saftu dela Brașov).

În 1926, când congresul învățătoresc dela Cernăuți a admis principiul federalizării asociațiilor din diferite provincii ale țării, păstrându-și acestea independența și libertatea de acțiune, „Asociația învățătorilor bănațeni” iese din cadrele Asociației generale ardeleni și intră ca Asociație pentru teritoriul banatic, întreg, în „Federația generală a Asociațiilor învățătoresți din România”.

Federalizarea aceasta se făcuse așa, că Asociația ardeleană, întrunită în Alba-Iulia, hotărî intrarea în Asociația generală, pe baza principiului *federativ*. Tot așa se hotărî și din partea Asociației generale a învățătorilor bănațeni (Sept. 1929): fuzionarea cu adăosul ca, în statutul general, să se prevadă dispoziții, cari să garanteze drepturile existente, ale „Asociației învățătorilor bănațeni”, care, și pe mai departe se va conduce „după normele și regulamentele de până acum”.

Asociația generală a învățătorilor a și înglobat pe cea bănațeană, păstrându-și aceasta, intactă fiinta

și organizația actuală, garantându-i respectarea tuturor drepturilor ei.

Aceste condiții de atașare ne interesează și pe noi, cât pentru raporturile cu *Asociația generală a Clerului din România*. Aceasta, însă, în Statutul ei, nu este așa de largă și înțelegătoare, întru cât Statutul ei e redactat într'un prea pronunțat spirit *centralist*. Statutul ei merge așa de departe, încât își rezervă ca în oricare parte de Țară — deci și în cuprinsul Ardealului, unde avem o Asociație preoțească mai veche de cât „generală” dela București, — aceasta din urmă să-și poată înființa nucleu, în oricare eparhie, în oricare județ, unde ar găsi aderenți.

Profităm de comparație, pentru a o invoca drept argument în raporturile Asociației „A. Șaguna” cu Asociația generală de la București.

Din firul istoric al Asociației învățătoresci din Banat mai smulgem un moment, pentru o nouă comparație.

Asociația învățătorilor bănațeni, ca unitate organică pentru întreg Banatul, nu putea funcționa, decât greoiu și cu puține rezultate, se spune. De aceea, din sânul învățătorimei din județul Carașului, a pornit *ideea decentralizării pe județe*. La 1935, ideea s'a intrupat, primind ființă gândul de refacerea Asociațiilor județene, după stăruințele dlui Pavel *Jumanca*, președintele Asociației județene din Caraș.

Comitetul central dela București al Asociației învățătorilor din România a aprobat, încă în același an, constituirea Asociației județene amintite.

Cu aceasta avem o nouă dovadă — o experiență a învățătorilor și o aprobare din partea Asociației lor pe țară — că principiul decentralizării este bun și nu prejudiciabil de fel principiul de organizare unitară a învățătorimei din România.

Exact același principiu îl susține și Clerul din mitropolia Ardealului — cu subdiviziunile sale de organizare și de activitate: pe eparhii, despărțăminte și cercuri culturale — *față de spiritul centralizant al actualei Asociații generale preoțești*, cu care n'am mai putut ajunge la înțelegerea, la care au ajuns între oaltă Asociațiile învățătorilor.

Le mulțumim acestora, cu dragă inimă, pentru drumul bun — al înțelegerii drepte și al colaborării dintre frați — că au reușit să-l deschidă, înainte de noi!

Iată de ce ne-am oprit mai dinadins asupra numărului Anuar învățătoresc. De o parte.

Mai avem ceva de remarcat din cuprinsul „anuarului”, care cuprinde procesele verbale ale Asociației, începând cu anul 1932. Aceste procese verbale mărturisesc, frumos, despre suferinși trecute, ale învățătorilor, ca și despre străduințele lor profesionale, cari sunt înmănușate cu grije și demnitate.

Din partea ce ne interesează mai deaproape ca organ bisericesc, ținăm să relevăm atașamentul sincer și aprecierea rostului Bisericii noastre, cum se arată aceasta în aceea „moțiune” dela Caransebeș din 1936, când învățătorii s'au declarat a fi „colaboratorii cei mai apropiați ai misiunii sfinte ce o îndeplinește biserica strămoșească, fiind convinși; că aceasta biserică a fost temelie de existență a neamului românesc în trecut și va fi și în viitor.” Cu acest prilej, învățătorii din județul Severinului au protestat împotriva tendințelor de strămutarea scaunului vlădicesc dela Caransebeș la Timișoara, ca nu cumva prin strămutarea proiectată să se producă în sufletele credincioșilor perturbății, ce ar putea clătina biserica în temelile ei.

Pe lângă activitatea profesională, mai rodnică ce a putut-o desfășura învățătoria în cadrul Asociației județene, noi semnalăm un lucru *real*: învățătoria din județ a constituit și o societate cooperativă, „Banca populară a învățătorilor din Severin”, care progresează.

Înainte cu Dumnezeu, pe bunele cărări ce ați apucat!

Pastorale

Boboteaza prilej pentru

O verificare

de Pr. Mel. Șora, Timișoara

Vor rămânea deapaururi vii în memoria mea zilele de Bobotează din satul copilăriei mele.

Deși atunci nici nu-mi puteam da bine seama, de ceea ce se petrecea, era imposibil să nu mi bată la ochi atmosfera de praznic, care stăpânea în casa noastră, în ajunul Botezului Domnului.

O grijă deosebită pentru curățenia din casă, pentru aranjarea celor din jurul ei. Pentru ajunul Botezului se scotoceau toate coturile casei, grajdului și ale celorlalte acareturi chiar. Nici când măturile nu erau puse la mai mare încercare.

Atitudinea neobicinuit de molcomă și solemnă a părinților ne impunea și nouă copiilor o ținută de biserică... post, rugăciuni... tăcere și toate într-o evlavioasă așteptare.

Descoperit și cuvincios, tata, cu o bucurie sinceră, pândea în poarta uliții apropierea sfintei cruci.

Și când intra preotul în casă — momentul suprem al zilei, — sărutarea sfintei Cruci, stropirea casei, gustarea din aghiasmă se făceau după ceremonii consacrate. Mângâieri, bucurii. Aceeași electrizare spirituală în toate casele satului.

Puține zile din an, în care să se fi stârnit în sufletele credincioase asemenea momente de înălțare sufletească.

Parcă plutea peste sat ceva din ceriul, deschis peste Valea Iordanului, când Fiul lui Dumnezeu se boteza dela Ioan.

* *

Ce contrast dureros între tabloul, în cadrul căruia pulzează viața adevărat creștinească, prezent încă în imaginația mea, și între indiferentismul religios al zilelor de azi, din atmosfera căruia — cu puține excepții — este absentă poezia sfântă a acelor stări sufletești!

Întâlnești atâția oameni azi, cari te întimpină, ca surprins în flagrant:

— Nici nu știam, că se umblă cu crucea!

Păstorului — atent la ceea ce se petrece în jurul lui și mai ales la comportarea credincioșilor lui față de Sfânta Cruce — pe lângă câteva momente de adevărată satisfacție sufletească — nu-i poate scăpa prezența unei răceli sufletești, pe care o simte în general în atmosfera zilelor de „umblare cu Crucea”.

Dar când se gândește la oamenii, cari nu întâmplător petrec ziua Crucii cu obloanele lăsate, cu ușile încuiate?!

Ah! Porțile închise, o groază, în ziua aceasta! Ce s'înstru „memento”, când bați zadarnic și nu se deschid!

În fața unor astfel de stări se întrebă unii:

— Ce-i de făcut? N'ar fi mai bine o renunțare la umblarea cu Crucea, doar acolo unde este așteptată și chemată chiar?

— Nu! răspund alții.

A renunța la sfințirea caselor în ajunul Botezului, acolo unde este uz consacrat, ar însemna dezertare dela un mijloc de luptă, pe care Biserica e datoare a o duce contra duhului vremii de acum.

Sabotarea, pe care o întâmpină sfânta Cruce în lucrarea ei de întărire sufletească, este și ea un moment, pe care îl poate întrebuița duhovnicul pentru cunoașterea credincioșilor din parohie.

Și așa, „Boboteaza”, pe lângă lucrarea pastorală de sfințire, este și un prilej pentru o verificare, ce se impune din ce în ce mai imperios.

Mărgăritare

din scrierile filosofului creștin Athenagora culese de pr. I. Nicorescu (Jabăr)*

Athenagora se exprimă despre dogmele creștine cu claritate și siguranță.

a) *Învățătura despre Dumnezeu.*

Dumnezeu e, după dăosul, „Cel veșnic, nevăzut, necrelat, necuprins, neschimbat, nemărginit, atotștitor, atotputernic, în sine cea mai înaltă ființă, care se poate cunoaște numai cu înțelegerea și rațiunea; care e înconjurat de lumină, frumusețe, spirit și putere în măsură negrăită, care numai cu cuvântul Său a creat și orânduit tot și se guvernează” (Legat, c. 10. cf. c. 4. 31). — „Dumnezeu e bunătatea absolută, care în veșnicie numai bine lucrează”. (L. c. 26). „Dumnezeu e bunătatea, o însușire indispensabilă, naturală, care e legată și amestecată în Sine ca și focului roșu de foc și eterului albastru”. (L. c. 24).

b) *Învățătura despre Trinitate.*

„Noi mărturisim și pe Fiul lui Dumnezeu... Fiul lui Dumnezeu — Logos — există ca idee și realitate, pentru că după Dăosul și printrânsul s'a făcut totu.*.) Tatăl și Fiul una suot. După ce, însă, Fiul, e în Tatăl și Tatăl întru Fiul, în unitatea și puterea Spiritului, așadar, Fiul lui Dumnezeu e rațiunea și Cuvântul Tatălui. Fiul s'a născut din Tatăl mai întâi, nu în acel înțeles, ca și cum El ar fi fost creat; pentru că Dumnezeu ca veșnica rațiune, dela început purta întru Sine pe Cuvântul. Ei, Veșnicul și nemincinosul, astfel că Fiul s'a născut cu precizie ca toate celelalte corpuri ale lumii, să le fie lor prototipul puterii creatoare”. „Noi mărturisim și pe Spiritul, care s'a vestit de profeți, ca o ființă care purcede din Tatăl și se re'ntoarce la Tatăl, ca o rază de soare. Cine să nu se mire, când aude numind „ateiști” pe cari cred în Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Sf. Duh, a căror existență o arată ca unitate și a căror deosebire în ordinea lumii o arată”. (L. c. c. 10). „Noi mărturisim pe Dumnezeu și pe Cuvântul Său și pe Sf. Duh și anume pe Tatăl, pe Fiul și pe Sf. Duh, ca pe unul după ființă, pentru că rațiunea, cuvântul și

*) Urmare din No. 1.

*) Ca idee, toate s'au făcut după Fiul, în realitate toate s'au făcut prin Fiul. Fiul e dară principiul ideal și real, simbolul tuturor lucrurilor și principiul lor în realitate Bie-ringer, p. 40.

înțelepciunea Tatălui este Fiul și purcederea Duhului, ca focul din lumină" (L. c. c. 24. cf. c. 12 și 18).

c) Nu mai puțin corectă e învățătura lui despre creațiune. Tatăl e creatorul tuturor; create sunt, însă, după chipul Fiului și printrânsul. Motivul creațiunii n'a fost altul, decât iubirea lui Dumnezeu, „Dumnezeu e singur El, totul, lumea făcută". (L. c. c. 16). „E clar ca lumina soarelui că, în special și în genere, singura Sa ființă se oglindește din întreaga creațiune; că bunătatea și înțelepciunea lui Dumnezeu L-au îndemnat să facă pe om; iar privitor la creerea celorlalte făpturi, nu a îndemnat pe Dumnezeu altceva, decât viața celorlalte făpturi". (De resurr, c. 12).

Frumos se exprimă Athenagora despre frumusețea, mărirea, armonia, cari există în lumea văzută. El aseamănă lumea cu un instrument acordat, și observă: „Dacă lumea e un instrument acordat în mișcare ritmică, atunci eu măresc pe Acela, care a știut atât de armonic să-l acordeze; care cântă o cântare atât de melodică, nu însă instrumentul". (Leg. c. 16). „Toți, cari recunosc pe Dumnezeu, ca pe Creatorul tuturor, trebuie să atribue înțelepciunii și dreptății dumnezeiești toată paza și grija, de care are trebuință toată creațiunea; contrar acestui principiu nu pot lăsa ca toate creaturile văzute și nevăzute din cer și pe pământ să existe fără de paza și grija lui Dumnezeu". (De resurr. c. 18).

d) De lumea nevăzută se țin și ingerii, pe cari Creatorul i-a făcut ca spirite slugitoare prin Cuvântul Său, pentru servirea elementelor, a cerului, a lumii, a făpturilor și în ordine armonică, i-a așezat în diferite cete". (Leg. c. 10). „Dumnezeu a creat pe ingeri, ca să poarte grijă de unele făpturi esite din mâna Sa; sunt făcuți, deci, ca să eșercite o parțială grijă, pecând în mâna lui Dumnezeu zace grija întreagă a tuturor celor zidite".*) Ingerii au fost, un timp, puși la încercare. „Partea cea mare a rămas credincioasă menirii lor, pentru care Dumnezeu îi crease; o parte, însă, s'a trufit, doară după libertatea ființei lor. Ei sunt diavolii, cari au stăpânire peste lumea materială; ademnesc pe oameni. Ei sunt la spatele idollilor și înșală sufletele oarbe.

c) *Existența idollilor* o exolică Athenagora ca și apostolul, astfel: După ce s-a depărtat omul de la Dumnezeu prin păcat, se ține tot mai mult de cele materiale, se pierde întru acelea și le îndumnezeiește.

„Căzând ei din mărirea lui Dumnezeu — prin păcat și robie acestuia — nu mai sunt în stare, prin puterea lor, a se ridica, pentru că nu au nici un simțământ pentru cer; se trag la icoana materială și o îndumnezeiesc, căzând la pământ formațiunile elementelor în așa fel, ca și acelea, care a călătorit cu vaporul, îl consideră pe acesta în loc de pilot (cârma-ciu)". (Leg. c. 22)

f. *După Atenagora, existența unui singur Dumnezeu se poate cu siguranță cunoaște*; această cunoștință fără de revelațiunea pozitivă e nedeplină. Iată cât de frumos se exprimă dânsul: „Existența unei singure Dumnezeiri se poate cunoaște mai bine, chiar fără să volesti, ceace toți au admis, provocându-se la principiile universului... căci poezii și filozofii fiind în legătură simpatică cu Spiritul dumnezeesc, îndemnați de propriile lor suflete, precum în alte domenii, așa și referitor la acest obiect speculativ, au făcut

*) Aci mărturisește Athenagora învățătura Bisericii despre ingerii păzitori.

cercetări, dacă e posibil a afla și cunoaște adevărul și s-au dovedit neputincioși în fața cunoașterii adevărului, deoarece n'an voit să învețe despre Dumnezeu dela Dumnezeu, ci toți numai dela sine, ajungând astfel, că fleștecarele, despre Dumnezeu și materie, idee și lume și-au format o altă doctrină". Deplina cunoștință despre Dumnezeu, numai Dumnezeu singur o poate da. Astfel s-a adevărit cu profeții „cari au fost inspirați de Duhul lui Dumnezeu, și au prorocit despre Dumnezeu și cele Dumnezeiești". Dumnezeescul Duh a vorbit deadreptul prin proroci „folosind gura profeților ca o unealtă a Cuvântului Său". (Leg. c. 7).

g) Aici vedem noi, cum înțelege filozoful inspirația. Dar și mai clar se exprimă el în cele următoare: „Profeții sunt mărturiile cheilor noastre (dovezi despre existența unui singur Dumnezeu), cari prin Spiritul lui Dumnezeu, cece a lucrat printrânsii, au dat dovezi despre inspirația lor întrucât s-a folosit Spiritul de dânsii, precum flautistul se servește de flaută". (Leg. c. 9).

h) *Laudă mult pe creștini pentru legătura sfântă a căsătoriei; prețuirea și respectarea jecioriei.* „Fiecare dintre noi ține pe soția sa, de ceace el în urma legilor noastre a dus o acasă. Intre noi sunt mulți de acela, dintre bărbați și femei, cari, în speranța, că dincolo se vor uni cu Dumnezeu, nu se căsătoresc". (Leg. c. 33).

Măneacănd din acest punct de vedere, desaprobă a treia căsătorie, pentru că Dumnezeu la început a creat numai un bărbat și o femeie și amândoi s-au făcut un trup*).

Foarte frumos se exprimă el față de acuzele păgânilor, cari zic, că creștinii sunt „servitorii cărnii". „Noi știm, că Dumnezeu, ziua și noaptea, la aminte la gândurile și vorbele noastre. Noi îl cudoaștem că e lumina noastră, atotvăzătorul și baza tainelor inimelor noastre. Pe baza acestor cunoștințe ținem nemîșcat la convingerea, că ne vom duce din această viață — spre o altă viață — care va fi mai bună decât aceasta, ce-rească și nu mai mult pământească, pentru că vom fi la Dumnezeu și cu Dumnezeu și nu se va adăuga sufletul nostru schimbare sau patimă și deși în corp, nu însă în ființa cărnii, ci ca ființă cerească, spirituală; — sau vom cădea cu ceilalți, în viață mai rea, în pedeapsa focului". (Legat. c. 31).

Misiunea ortodoxă în Japonia

Acesta e titlul unei valoroase lucrări, scrisă de pâr. Vladimir Srocovsch și publicată în revista „Misionarul" dela Chișinău (pag. 363-463) cunoscută și la noi. Ceice nu vor fi având această revistă, vor putea cunoaște lucrarea părintelui Vladimir din o bună recensiune, publicată în coloanele revistei „Biserica ortodoxă română" (pag. 561-3).

*) Și aceasta și pentru cazul, dacă moare soția, prin ce Athenagora se abate dela învățătura apostolului (I Cor. 7.) și dela învățătura și praxa Bisericii El nu face aceasta după felul montanistilor, ci pune în față idealul creștinesc față de spurcata și degenerata căsătorie din păgânism.

Mai are și alte păreri, ca: a) Ține pe fiii lui Dumnezeu (I. Moise 6. 2) de ingeri căzuți; b) crede, că pruncii noi născuți nu se judecă, ca unii ce n au greșit și de nimic nu sunt vrednici". (Leg. c. 24.; de resurr. c. 14.).

Ne oprim aci, asupra acestei lucrări, deoarece ea tratează despre misiunea Bisericii ortodoxe printre păgâni — lucru ce nu vor să-l vadă și recunoască alții, cari se laudă prea mult cu al lor misionarism, tăgăduind un merit al Bisericii ortodoxe.

Spunem, deci, câteva cuvinte în cauză mai ales după ce în No. 1 dădusem câteva informații despre Creștinismul ortodox din China.

În Japonia, Creștinismul, se spune, a pătruns încă din veacul XVI, dus acolo de misionari romano-catolici. Răscoala din 1640 însă a sfârșit cu suprimarea Creștinismului și cu alungarea misionarilor.

După două veacuri, Japonia a primit pe misionarii creștini, făcându-și loc și cei ortodocși. La 1875, japonezii aveau și preoți ortodocși dintre al lor. Sinodul rusesc a luat această acțiune misionară sub o crotire sa mai de aproape, înființând acolo o episcopie misionară (1878). La 1880 japonezii ortodocși primesc episcop propriu, numărând peste 17 mii suflete. La 1909 numărul japonezilor ortodocși se ridicase la cifra de peste 31 mii suflete și cu ierarhie corespunzătoare.

O grijă a „misiunii“ a fost și cea pentru Școala. Între cari un Seminar de prin 1878, în Tokio, pentru formarea clerului.

Cel dintâi episcop ortodox din Japonia, Nicolae Casatchin (1912), a avut ajutor de mare folos pe arhimandritul român, basarabean, Anatolie Tihal și pe fratele său Iacov. Alt basarabean, care a lucrat în misiunea ortodoxă din Japonia, a fost arhim. Sergheie, azi arhiepiscop al Finlandei.

În 1929, japonezii ortodocși aveau 36 preoți, 6 diaconi, 97 predicatori și cam 150 mii credincioși.

Avem, prin urmare, dovada, că și Biserica ortodoxă, ori cât de neprielnice i sunt împrejurările, totuși face și ea misionarism extern.

Păr. Vladimir Sorocovschî, care a publicat aceste pagini frumoase de istorie a misiunii ortodoxe, are un remarcabil merit, pe care îl semnalăm.

Iarăși „Uniformizarea cultului divin“.

Revista „Ingerul“ dela Buzău aduce câteva reflexiuni în cauză, din condeiul Cucerniciei Sale păr. Sandu Tudor, provocându-se și la scrisul nostru din Nr. 37 a tr.¹) fiind nemulțumit, că n'am dat soluții, și cu procedura propusă de noi (de a se uniformiza mai întâi practicile în eparhiile singurale, după care lucru să intervină apoi Sf. Sinod, cu a Sa autoritate).

Dacă C. Sa nu e mulțumit, n'am decât să regret, fără să am pretenția de a continua discuția, ori de a revoca sau modifica ceva din ce am pus.

Revin, însă, din alt motiv — cel practic. Până să ne deie Sfântul Sinod, sau altcineva un îndreptar cu privire la săvârșirea tuturor slujbelor (sau și numai din decursul săvârșirii sfintei liturghii), lucrarea de îndreptare *trebuie începută de undeva și de cineva*; și acest factor nu poate fi altul decât *Chiriarhul fiecărei eparhii*.

Iar până să se gătească manualul îndreptător de greșeli și aducător de uniformitate în execuția liturgică, trebuie constatate pe teren, *aberațiile* — așa zicem noi obiceiurilor locale — ceeace s'ar putea face, mai întâi

pe protopopiate, și să se atragă atenția Preoșimii asupra lor, de a le abandona. Și în legătură cu asemenea constatări, s'ar putea aranja slugiri de model, la protopopiat, pe rând cu toți preoșii din respectiva circumscripție.

Ori, dacă alții ar găsi alte formule mai potrivite, e liber s'o facă, fără să ne discutăm, unii altora, intențiile, ori câte-o formulare stilistică mai puțin reușită. Așa nu se descurcă discuția și treaba.

Eu, de ex., această formulă de procedere — a constatării și înlăturării abaterilor — aș propune-o.

Dar, când o fi să se facă treaba, n'au s'o facă (cum propune Păr. S. Tudor) consilierii „culturali“ ai eparhiilor, ci factorul în drept — Secția bisericească-administrativă — cărui i s'a dat, în grije și'n atribuții (Statutul bisericesc Art. 144 alineat a) lit. a) să vegheze, ca „serviciile bisericești să se săvârșească în conformitate cu normele și doctrina Bisericii ortodoxe“.

Aceste câteva șire, poate, n'or fi nici ele tocmai de prisos.

Despre ce să predicăm?

30 Ianuarie. Duminica lui Zacheu a 32-a după Rusalii. Fericit acela al cărui suflet pătruns de un dor sfânt, dor dumnezeiesc, își vede împlinit dorul sufletului său.

Mai fericit, acela care dorindu-L, caută pe Dumnezeu și-L găsește. Și mai fericit, cel ce însetează după mântuire și afând pe Dumnezeu, se adapă la izvoarele cele pure ale curgătoare ale apelor vii, stâmpărând setea sufletului său. (Ioan 4-14 7^{gr.})

Fericit a fost Zacheu pentru că — deși mare păcătos — în inima lui nestrucată încă cu totul, s'a aprins dorul sfânt de curățire, de îndreptare a vieții, dorul de a vedea față către față pe cel de care auzise numai; de a vedea mâinile cari împărtășiseră atâtea binefaceri și de-a auzi buzele cari rostiseră atâtea mângâieri, de pe cari curgeau ca mierea cuvintele vieții.

Dorul lui Zacheu s'a împlinit. A căutat pe Dumnezeu, la aflat și a auzit chemarea lui plină de iubire. (Luca 19^b) Arșița sufletului lui însetat de mântuire a fost stâmpărată, primind pe Mântuitorul în casa sa, odihnind lângă inima Lui, plângându-și păcatele la picioarele Lui, hotărât să împartă celor pe cari îi năpăstuiuse, câștigul său nedrept și necurat. (Luca 19^b).

Prăznuind azi, intrarea Domnului în casa lui Zacheu și întoarcerea lui Zacheu la Domnul, să ne cercetăm și noi amănunțit sufletele, să vedem, nu trăește undeva și în adâncul sufletului nostru, dorința lui Zacheu? N'auzim noi nici un glas care ne chiamă la o îndreptare, la o curățire a vieții? Glas care să ne îndemne — ca și pe Zacheu — să pornim să cântăm și să-L aflăm cu orice preț pe Hristos?

Trebuie știut că atâtea vreme cât cineva n'a simțit dorința de a se apropia de Iisus, n'a rupt vâlul întunerecului cu care el însuși s'a legat la ochi ca să nu vadă pe Iisus, nu și-a judecat viața în lumina cuvântului Lui, n'a stat de vorbă cu El primindu-l în casa sufletului său, acel om, oricum ar fi nu-i mai bun ca Zacheu cel vechi.

În casa dela Ierihon s'a întâmplat o minune. Zacheu cel vechi, lacom de câștig necurat și nedrept, învie la viață nouă după ce întâlnește cu Hristos.

Așa trebuie să ne schimbe și pe noi contactul cu Hristos în sfîta Evanghelle. Numai cu aceasta schim-

¹) Reprodus în revista „Ingerul“ dela Buzău, în Nr. pentru Septembrie,

bare, va intra și în casele noastre, în sufletele noastre, adevărata bucurie a mântuirii. Primirea lui Iisus în suflete trebuie să fie integrală. El intră numai acolo, unde este lăsat să stăpânească singur. La un loc cu păcatul, Hristos nu locuiește. (Luca 16,13).

Se spune că un preot din Angliă avea între poporeni săi o femeie, din casa căreia nicidecum nu putea scoate nărvul rău al certelor și înjurăturilor. Într-o zi preotul puse la cale pe un necunoscut să intre în casa femeii și s'o întrebe: „Aici locuiește Domnul Iisus Hristos?”

Femeia era cât p'aci să-l injure și îi răspunse răstit: „Vezi-ți de drum nebunule!”

După ce necunoscutul s'a depărtat însă, întrebarea începu s'o neliniștească. Ii venea mereu în urechi, orice făcea, ori încotro se întorcea. Până și văzul îi ajunsese tulburat de vedenia acestei întrebări. Oriunde și arunca ochii, părea că-i joacă înainte cu litere de foc această întrebare. În neliniștea mare ce o cuprinsese, femeia luă calea către casa preotului. Acl, preotul îi arată ce înseamnă ca Hristos să locuiască în casa cuiva, spunându-i că Iisus voește să intre și în casa ei, așa cum a intrat și la Zacheu, dar ea cu păcatele ei îi închide mereu ușa. Femeia a priceput și s'a schimbat.

Să pricepem și noi și să nu credem că intrând în casa noastră, Hristos vine numai să poruncească, să ne oprească dela anumite — așa zise plăceri — ci cu El deodată, în sufletul celui-l primește într-o bucurie și o stare de fericire și mulțumire atât de mare, încât nimeni nu poate să spună, numai cel ce singur a simțit-o. Zacheu a simțit-o. Vrei și tu s'o simți? Fă ceea ce a făcut Zacheu.

Bibliografii

Econom C. Cronț, Teosofia. Studiu apologetic. Galați, 1937, Pagini 62. Prețul Lei 30. Doctrina Teosofiei este un amestec de filosofie veche cu creștinism gnostic, budism și francmasonerie. Autorul face, întâi, o privire istorică asupra acestei erezii, al cărei Messia este indianul Krishnamurti. În România, ea a luat ființă abia în anul 1925, prin scrierile Bucura Dumbravă. După ce redă apoi doctrina teosofică, autorul combate această doctrină, sprijinit pe dovezi cât se poate de puternice. În sfârșit, autorul își exprimă nădejdea, că și Biserica Ortodoxă română, ca și cea grecească, va lua, în înțelegere cu Statul, atitudinea cuvenită, față de această erezie modernă și primejdioasă. Acestei nădeji ne asociem și noi. Cartea e plină de interes. (p. d.)

Gh. Cronț, dr. în Teologie și Drept. Alegerea ierarhilor în Biserica Ortodoxă. București, 1937 Pagini II+80. Tipografia Cartilor Bisericești. În partea I. autorul prezintă chestiunea alegerii ierarhilor, din punctul de vedere al canoanelor. Iar în partea II. arată modul de alegere al Patriarhilor și Mitropolitilor în Patriarhiile Constantinopolului, Alexandriei, Antiohiei și Ierusalimului, precum și în Bisericile naționale din Grecia, Bulgaria și Serbia. În sfârșit, vorbește despre aceeași chestiune în Biserica Ortodoxă română, în trecut și azi. Recomandăm cartea ca pe una ce prezintă o deosebită importanță într-o chestiune care se care lămurită și pusă uniform la punct în toată Biserica Ortodoxă. (p. d.)

Dr. O. Bucevski, Intoleranța și toleranța Bisericii. Chișinău, 1936. Pagini 44. Cuprinde, pe scurt,

următoarele: Religia adevărată e menită să dureze până la sfârșitul veacurilor. Religia creștină e cea adevărată. Biserica creștină adevărată se cunoaște după însușirile ei: una, sfântă, sobornicească și opozițională. Cel din afară de Biserică — nu toți, ci numai unii, în anumite condiții — își pot dobândi mântuirea. Cu privire la dogmele sale, Biserica, prin definiție, trebuie să fie intolerantă. Totuși, din alt punct de vedere, Biserica are la bază iubirea, care o face tolerantă, conciliantă. Intoleranța dogmatică însă cu toate acestea, nu poate fi evitată. (p. d.)

Cronică

Catedrală nouă se proiectează la Oradea (așa cum și la Arad, de mulți ani ne gândim la o catedrală proprie, cea de acum având și destinație parohială). Contribuirile au și început, la Oradea, într'un chip pilduitor, pe care suntem bucuroși de a-l vesti și noi. Între cei unsprezece, consilieri și funcționari eparhiali din centru, P. C. Vicar episcopesc, Cornel Maglieru, apoi tinărul secretar eparhial Aurel Dăraban și diaconul eparhial P. Cuv. Ioan D. nu, s'au angajat cu câte 30.000 Lei, iar ceilalți cu restul, până la suma de 172.000 Lei.

Bine înțeles, în fruntea acestor strălucite danii stă pilda P. Sf. Sale Părintelui Episcop Dr. Nicolae Popoviciu, cu un sfert de milion, închinat Casei Domnului. Astfel numai din centru s'a asigurat frumoasa sumă de Lei 422.000. — În organul oficial al eparhiei citim și aceea, că vești foarte îmbucurătoare sosesc și din cuprinsul eparhiei. Și așa nădăjduim, dela Dumnezeu și dela dărnicia Clerului și credinciosului bihorean o mare faptă de jertfă, pentru cel mai expresiv monument de viață și viitor românesc la frontiera bihoreană. Dumnezeu să Vă ajute!

Biserica ortodoxă grecească din Turcia a ajuns zile grele sub dominațiunea turcească actuală. Până aci, jurisdicțiunea peste întreaga Biserică ortodoxă din Turcia o avea patriarhul ecumenic din Constantinopol. De când, însă a intervenit o nouă reorganizare bisericească în Turcia-nouă, acordându-i-se autocefalia, acesteia i s'a dat sensul, că șeful întregii Biserici ortodoxe este mitropolitul din Cezarea. Sub ascultarea acestuia sunt puși, prin puterea Statului, toți ceilalți mitropoliți, inclusiv patriarhul ecumenic. Deci, un rost cu totul inversat, în paguba ordinii ierarhice-administrative din trecut și în prestigiului patriarhatului ecumenic. Față de libertatea ce se dă tuturor celorlalte culte, prin această legiuire drepturile Bisericii ortodoxe și ale Patriarhiei ecumenice sunt cu totul nimicite. Nici odată, libertatea Bisericii ortodoxe din Turcia n'a fost atât de sugrumată, nici chiar din partea celor mai crunți sultani de după căderea Constantinopolului.

(Bis. ort. rom.: pag. 592).

Informațiuni

Hirotonire. Joi și Vineri (20 și 21) l. c. a fost hirotonit de către P. Sf. Sa Părintele episcop Andrei, absolutul de teologie Petru Păcurariu, intru diacon și apoi presviter, pentru a fi trimis preot-capelan lângă P. C. Sa parohul Ioan Popovici din Berechiu.

Hirotesire. Vineria trecută (21 l. c.) cu prilejul hirotoniei din aceeași zi, a fost hirotesit intru protopop onorar, veteranul paroh și, pe vremuri, asesor consistorial, P. C. Sa păr. Cornel Ursuțiu din Șepreus.

În numărul viitor vom reveni. Și până atunci:
La mulți ani!

Congres cultural la Arad, va avea loc **Duminecă, în 30 Ianuarie 1938, în sala de** **festivități a liceului „Moise Nicoară” din Arad.** El este convocat de Federația societăților culturale din Arad, cu următorul program:

Înainte de masă, la orele 11.30: 1. Cuvântul de deschidere al dlui dr. Iustin Marșleu, președintele federației; 2. Cuvântul P. S. Sale Andrei Magțeru, Episcopul Aradului; 3. Salatul oaspiților. Apoi 4. „Supremația culturii românești la granița de Vest”, conferință a dlui prof. Al. Constantinescu.

După masă, la orele 4: 1. „Monografia românească a jud. Arad”, raportul dlui dr. Cornel Radu, directorul spitalului de copii; 2. „Infunțarea arhivelor arădane”, raportul P. C. Sale icon. stavr. dr. Gheorghe Ciuhandu; 3. „Rostul Palatului Cultural în promovarea culturii arădane”, raportul dlui Ascania Crișan, directorul liceului „Moise Nicoară”; 4. „Importanța sâpăturilor arheologice în jud. Arad”, raportul dlui dr. Lazar Nichi, directorul Palatului Cultural; 5. „Infunțarea unui muzeu etnografic la Arad”, raportul dlui dr. Calus Lepa, directorul școlii normale; 6. Discutarea rapoartelor și propunerii. Seara, la orele 9, va avea loc o masă comună.

Vestim bucuros acest eveniment, de mult așteptat în viața Aradului românesc. Și invităm pe tot Românul de bine, să ia parte la Congresul acesta, menit să desțelenească aici suflète și să trezească îndemnuri de folositoare lucrări, pentru prestigiul acestei frontiere în special. O ganul eparhial se încadrează în preocupările congresului, încă de astăzi, prin articolul prim, iar în numărul viitor printr'un referat, ale redactorului nostru.

A V I Z

Pentru ceice vor să fie membri în
Adunarea eparhială.

Aspiranții la demnitatea de membri în adunarea eparhială vor avea să țină seama de prevederile din noul „Regulament pentru alegerea și constituirea organelor reprezentative...” publicat în „Monitorul Oficial” No. 213 din 15 Sept. 1937. Dăm publicității respectivele texte de Regulament:

Art. 55. — Orice creștin ortodox, înscris în una din listele membrilor Adunării Parohiale de pe teritoriul eparhiei respective, poate candida la alegerile pentru Adunarea Eparhială, dacă are vârsta de cel puțin 30 ani.

Candidații pentru demnitatea de membri ai Adunării Eparhiale vor trebui să fie creștini ortodocși cu o viață nepătată și să aibă la activul lor merite reale pentru Biserică, pe teren cultural-social, de binefacere sau prin donațiuni făcute Bisericii.

Candidaturile vor fi anunțate prin petiție scrisă și adresată „Biroului electoral eparhial”.

Ea va fi timbrată în regulă și însoțită de o taxă de 500 lei.

Biroul, înregistrând petiția, va elibera candidaților o dovadă scrisă. În petiție se va specifica adresa exactă cum și circumscripțiile unde candidatul vrea să candideze.

Art. 56 — La cererea de candidare se vor atășa următoarele acte:

1. Certificatul proției în care locuște candidatul, din care să se constate, că este înscris în lista membrilor Adunării parohiale;

2. Un certificat de bună reputație și de practicare a vieții bisericești, eliberat tot de oficiul parohial;

3. Extras de naștere și

4. Un memoriu, prin care candidatul să arate meritele sale reale pentru Biserică, pe teren cultural-social, de binefacere, etc.

Petițiile, cari nu vor întruni condițiunile de mai sus, nu vor fi ținute în seamă.

Art. 57. — Candidaturile trebuie depuse cel mai târziu cu 20 zile înainte de ziua fixată pentru alegeri. A doua zi după expirarea acestui termen Biroul electoral eparhial va întocmi lista tuturor candidaților pe circumscripții electorale și o va trimite imediat protopopilor spre știința parohiilor.

Conform hotărârii Consiliului plenar dela 11 Ianuarie a. c., aspiranții vor avea să anexeze la cererea de candidare:

1. În loc de „extrasul de naștere”, cerut la punctul 3 din art. 56 al Regulamentului, „extras de botez”.

2. Declarație, din care să se vadă:

a) că nu sunt francmasoni, nici membri ai vreunei alte asociații oculte, asimilate francmasoneriei;

b) că sunt cununați după ritul și în biserică ortodoxă; și

c) că nici soția și nici copiii nu sunt eterodocși, sectari, ori aconfesionali.

Candidaturile pentru alegerea membrilor din cler trebuie depuse, cel mai târziu până la 2 Martie 1938, iar pentru alegerea membrilor mireni, cel mai târziu până inclusiv la 6 Martie 1938.

Candidaturile în mai multe cercuri deodată, fiind oprite prin hotărârea Consiliului Central bisericesc, candidații clerici și mireni, se vor pronunța precis, arătând în scris „Biroului electoral eparhial” cercul electoral, la care se hotărăsc să și mențină candidatura.

Petițiile, cari nu vor întruni condițiunile de mai sus, nu vor fi ținute în seamă.

Publicațiune

Consiliul parohial ortodox român din Moroda publică licitație minuendă pentru repararea externă și internă, precum și complectarea iconostasului cu icoanele necesare, a sfintei biserici. Licitajia se va ținea în ziua de 30 Ianuarie 1938 ora 1 d. m.

Licitajia se va ținea în conformitate cu legea conștituției publice.

În caz că licitația din 30 Ianuarie, ar rămânea fără rezultat, se fixează termen nou pe ziua de 2 Februarie, la aceeaș oră.

Consiliul își rezervă dreptul de a încredința lucrările aceluși participant, în care are mai multă încredere, fără considerarea rezultatului licitației.

Moroda, la 20 Ianuarie 1938.

Consiliu parohial